

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXX. Clancularia agendi ratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

qui ab aulicis moribus, ad calamitatum extrema deuenerunt, & inglorij vitam finiuerunt, uocatione plurimum deserta, in exemplum miserando ferè exitu posteritati dati.

CAPVT XXX.

Clancularia agendi ratio.

QUAE ubi innotuit, ut eiusmodi res diu latere non possunt, ingentem in Superiore ingenerant diffidentiam, suspicionisque præbent in omni genere varias, adeò ut nec in apertis quidem, & quæ nulla fraude teguntur, fidem adhibeat. Hinc animorum insequuntur alienationes, cum etiam subditus obseruat Superiorem hac diffidentia laborare.

Iam qui assuescunt talibus, non procul à ruina sunt: crescit enim hoc studium celandi res omnes Superiorè, & à leuibus initiis, & ab vnus generis rebus itur ad magna, & omnia: atque hinc machinationes clanculariæ, subdolaq; consilia sua tegendi ac explicandi rationes; & ut Superiorum oculos fugimus, ita paulatim etiam fociorum, à quorum conspectu nos nostraque subducimus. quæ res plurimum infelici exitu finiuntur.

Neque

Neque ferè quidquam aut Superioribus, aut fociis magis ingratum euenire solet, quàm callidæ hæ circumuentiones, ac simulatæ agendi rationes, fraudibusque tanquam nebula intectæ, cum alia omnia, quàm agimus, simulamus.

Nec quisquam facile cum eo coalescit, quem deprehendit occultis molitionibus inhærere; vt non iam Superioribus tantum, sed omnibus omnino incipiat talis esse grauis, fugiantque huius famillariorè consuetudinem: cum ferè tales quo magis consilia sua tegant, eo in aliorum vitam moresque diligentiores scrutatores, grauioreisque censores sint. omnibus proinde ingrati, sibi etiam cum perpetua hac tegendi sollicitudine graues, periculisque innumeris expositi, quid expectent, nisi inter hæc discrimina infauustum exitum?

Neque vlli maioribus aut fraudibus, aut periculis obnoxij sunt, quàm qui consilia resque suas tanto studio ac molimine Superiores celant. Nec erit hoc difficile in omni rerum genere ostendere, maximè vbi variæ tentationes animum pulauerint, & non leuia à talibus vulnera aut expectentur, aut data acceptaque fuerint; nec Superiori tanquam parenti & medico morbū retegimus. Quid enim

hïc

hinc timeri aliud potest, quam è proximo interitus? Et tales ferè fidentiùs cum externis, quam cum Superioribus agunt; consilia sua aperiunt illis, celant Superiores, ac proinde magis iuncti sæcularibus, plus etiam referunt sæcularis quam religiosi spiritus.

Accedit, studium hoc vnum esse diabolici, qui in id vires, quas habet, exerit, vt ce- lentur noecitura, morbus tegatur, vulnera non explicentur, discrimina, & quidquid meritò timeri malorum potest, alto pre- matur silentio. Illud nimirum illi sæuendi commodissimum tempus est, cum quasi alto somno confopitis custodibus, nudata iacent castra, propugnatoribus viduata: quod fit, cum Superiores fiducia pleni, pe- riculorum, subditorum sibi, ignari, malis indormiunt.

Et sanè Superiorum etiam vigilantiam fallere perfacile est humani generis hosti, quando inferiorem ad noxiam taciturni- tatem, priuataque consilia induxerit. quæ res in vnius capitis discrimine non confi- stit: quærunt enim ferè tales, & inue- niunt eos, qui paribus tenentur malis; crescitque exinde è communicato no- xio consilio morbi malignitas, ac in ma- nifestam tandem erumpit pestem: se-

H h quua-

quunturque toti nonnunquam Ordini erubescenda. Ita à non magnis initiis ad maxima damna decurritur, & ad machinationes in instituti euerfionem natas descenditur.

Signum verò celandi hoc studium, inglorij & vilis animi est, cum per fraudes quærimus quod per virtutem qua caremus negatum est. sequitur familiare vitium, virtutibus suis diffidentium, mendacium, viro indignum; quo magis Religioso: ingens deinde inconstantia, iuxta illud Apostoli: *Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis.* qualem necesse est esse omnem illum qui per occultas machinationes res suas stabilire cogitat, serpentum more, qui se prius in latebras condunt, quam cogitatum virus explicent. Fugiet hæc vir *Eccli. 5.* Religiosus, metuens illud Sapientis: *Deuoratio pessima super bilinguem.* vt meritò talis desituatur à Domino, & in peccati pœnam, in interitum relinquatur. cumque infelici euentu callida consilia sua claudi viderit, mœroribus obrutus contabescat, miserrimamque per ærumnas vitam trahat. Et certè quicumque hoc vitio tenetur, cum necesse est, aut pertinacissimi ingenij esse, aut de virtute sua praudentis, aut de aliorum prudētia integritateque

que diffidentis, aut insigni fastu & arrogántia, aut aliquid machinari improbandum, quod latere vult alios, & in quo testem erubescat. quare & in perpetuo versatur metu, continuaque pulsatur sollicitudine, ne consilia prodantur, ne profiliat in apertum fraudes, ne retegantur doli. Sanè non nisi à Diabolo occultatio hæc consiliorum venit: tenebrarum ille & anfractuum auctor est, vt in fraudem incautos ignarosque malorum trahat: Dei consilia in luce versantur, noctem oderunt, diei amica, inimica tenebrarum sunt. amabit hæc quicumque Deum amat, certus ab illo nihil posse in fraudem & interitum nasci: fugiet illa quicumque salutem amat, certus à Diabolo nil posse in salutem proficisci, nihil sperari.

Remedia.

Seria in omnem partem excubatione in Superiore opus est vt si quid deprehenderit clancularia molitionis, ad radices excindat, quin ad eò cum semine illas ipsas euellat. si quæ etiam secreta frequentiaque colloquia, & ab aliis semota, aut intempestiuis horis & locis habita, reseceat vt noxia, mutuaque animorum coniun-

H h 2 ctioni

ctioni aduersantia; eliminatque è domo sua quidquid clandestinas conuentiones sapit, quidquid à publico candore abducit.

Frequens cogitatio incommodorum, quæ ex hoc vitio nascuntur, maximè cum exempla nobis proponimus illorum, quibus hæc agendi ratio infeliciter successit.

Ex nostro dein iudicio si metiamur aliorum, facilis victoria erit, cum ob oculos posuerimus aliquem hoc malo tactum, damnabimus indubiè, fugiemusque illam consuetudinem perpetuas veriti fraudes. idem proinde nobis euenturum si cogitemus, facile ab hisce semitis pedem retrahemus. magis etiam iuuabit infelices horum exitus cogitare, damnaque ingentia ex hoc malo nata.

Iam si considerauerimus, quantis discrimibus hæc res obnoxia sit, cum propriis consiliis fidentes, vias decurrimus minus tritas, & Religioni aduersas, obedientiæ inimicas; non magno negotio malum hoc vitabimus. Neque enim in humanis quidquam ad fugam, vitiationem & horrorem certius est, periculorum & incommodorum commemoratione. Quid enim grauius Religioso, quam semper in metu esse, ne consilia, quæ tecta desiderat, innotescant aliis, aut Superiori? quod vbi euenerit,

rit, ingens diffidentia in omnibus enascitur, quæ nulla post arte, aut candore eximi potest. Semel enim concepta huius rei opinio, propè perpetua est: vt ferè necesse sit loci mutationē cogitare, vnicumque adeò propè remedium hoc est, quod à Superiorum, locorum sociorumq; mutatione sumendum est.

Fortibus deinde pœnitentiis insistendum erit Superiori, vt & delinquentes iuentur, & reliqui à similibus terreantur.

Cogitandum deinde sèpe, quid sperari ex hac re possit, quid timeri. minimarum rerum spes, ingentium timor est. tutiora certioraque prudens eliget.

CAPVT XXXI.

Simulatio amicitie. Occulta odia.

Sapientis verba sunt: *Homo qui blandis fletissq; sermonibus loquitur amico suo, rete* ^{Proa. 29.} *expandit gressibus eius.* Indignum homine, ac multò etiam magis Religioso vitium hoc est, & aulicis moribus adnatum, nec aliud, quàm proditorium nomen meretur. execrandum omnibus, ac in vltimas terras ablegandum. neque enim parcat vlli, ac ne parenti quidem, quem hæc humanæ associ-

H h 3 cia.